

Ungeudspil fra S og SF

DE UNGE SKAL MED

Fra uddannelse til arbejde og vækst

Hvis Danmark skal fremtidssikres, skal vi ikke fokusere på afskaffelse af efterlønnen, men på hvordan vi skaffer uddannelse og arbejde til de unge. SF og Socialdemokraterne vil vende bøtten og sikre, at vi skaber vækst ved at de unge kommer i uddannelse og får fodfæste på fremtidens arbejdsmarked.

Mens efterlønsdebatten raser, glider andre store udfordringer i baggrunden. Det gælder ikke mindst krisen for Danmarks unge. Over 200.000 unge står til ikke at få en uddannelse. Mere end 60.000 unge er berørt af arbejdsløshed, og over 7.000 mangler en praktikplads. Det kan få katastrofale konsekvenser for en generation af unge – og for det samfund, der skal leve af deres arbejdskraft i fremtiden.

Der er fire store udfordringer, og for hver af dem opstiller S og SF et ambitiøst mål, der skal løfte de unge og gøre Danmark klar til tiden efter krisen:

- Over 7.000 unge mangler praktikplads. S og SF vil skaffe nye praktikpladser, så alle får en reel mulighed for at færdiggøre deres uddannelse.
- Mere end 200.000 unge får ikke en uddannelse. S og SF vil give flere adgang til uddannelse og mindske frafaldet.
- Omkring 60.000 unge er berørt af arbejdsløshed. S og SF vil skabe nye jobs – ikke mindst målrettet nyuddannede.
- Manglende samtænkning af uddannelse og vækst. S og SF vil nytænke uddannelserne, så de understøtter fremtidens vækst. Uddannelse er nøglen til, hvad vi skal leve af i fremtiden.

Tager vi ikke fat på udfordringerne nu, kommer vi alle til at betale en høj pris. Både på kort sigt, hvor de unge ikke sikres plads i uddannelsessystemet og på arbejdsmarkedet. Og på langt sigt, hvor der ikke igennem uddannelse skabes et sikkert fundament for vækst.

Vi vil sørge for, at uddannelsessteder, virksomheder, kommuner mv. kan hjælpe bedre til med at løse udfordringerne for de unge. Og vi vil foretage de nødvendige investeringer, så alle unge kan komme i gang med at uddanne sig eller arbejde.

Hver gang vi flytter 10.000 fra ledighed til beskæftigelse, så vinder det danske samfund 3 mia. kr. Samtidig har Danmark på langt sigt en enorm udfordring med at sikre nok kvalificeret arbejdskraft lige fra faglærte til akademi-, professions- og universitetsuddannede. Derfor skal der gang i indsatsen for de unge nu. Vi har ikke råd til at tabe en generation på gulvet.

Praktikpladser til alle

Mere end 7.000 elever mangler en praktikplads. Det er paradoksalt, når vi ved, at vi kommer til at mangle uddannet arbejdskraft fremover. Og det er urimeligt, at de unge ikke har mulighed for at færdiggøre deres uddannelse. Vi ville aldrig stoppe en gymnasieelev halvvejs i 2.g. S og SF vil indføre en praktikpladsgaranti på erhvervsskoler, så alle kan afslutte en erhvervs-uddannelse. De tusinder af unge, der i dag mangler praktikplads, vil være sikret en af de mange nye praktikpladser, som vores initiativer skaber. Oprettes der ikke nok ordinære praktikpladser, vil vi øge antallet af skolepraktikpladser. Samtidig skal den nuværende uddannelsesgaranti gælde, så erhvervsskoleelever har ret til at kunne gennemføre fuldt faglig uddannelse ikke bare på trin 1 men også trin 2.

1. Øget brug af sociale klausuler ved offentligt byggeri

Både stat, regioner og kommuner skal gøre offensivt brug af byggekontrakter ved udførelsen af større arbejder. Når der f.eks. skal opføres supersygehuse for milliarder over de næste ti år, skal der stilles krav om praktikpladser på byggeriet. Også Femern-forbindelsen, Havnepakke II og stationsmoderniseringen fra trafikaftalen i nov. 2010 skal indeholde krav om uddannelsesaftaler. Nogle kommuner og regioner er allerede i gang med at indføre sociale klausuler, og alene i København forventes det at give 300-400 nye praktikpladser.

2. Fremrykning af offentlige investeringer

SF og S vil fremrykke en række investeringer i nyanlæg, renovering mv. Det vil give mange ekstra praktikpladser – især i byggebranchen, hvor den øgede aktivitet forventes at skabe ca. 1.000 nye pladser.

3. Fair fordeling af uddannelsesansvaret

Små håndværksmestre tager forholdsvis langt flere lærlinge end de store byggemastodonter. Dermed overlader store firmaer uddannelsesansvaret til små og mellemstore virksomheder. SF og S vil indføre et nyt CSR-bidrag (Corporate Social Responsibilitybidrag), som gør det dyrere at lurepasse, og som skal afløse den nuværende AER-ordning.

4. Praktikpladscentre

For at udvide rækken af virksomheder, der kan godkendes til at tage lærlinge vil S og SF give erhvervsskolerne mulighed for at oprette praktikpladscentre. Her kan virksomheder, der er specialiserede i deres produktion til at tage en lærling i et helt praktikforløb, få mulighed for at gå sammen med andre virksomheder om en praktikplads. Målet er at opdyrke nye markeder for praktikpladser, afbureaukratisere systemet, så det ikke hæmmer virksomhederne i at indgå aftaler samt kvalitetsudvikle skolepraktikken, så den bliver så virksomhedsnær som muligt, herunder med mulighed for produktion.

5. Flere praktikpladser i kommuner og regioner

Sidste år blev omkring 8.000 ansøgere afvist fra social- og sundhedsskolerne, fordi kommuner og regioner tilbyder for få praktikpladser, ligesom behovet for flere unge indenfor akademi- og professionsbacheloruddannelserne stiller krav om flere praktikpladser på det offentlige område. Udgiften ved at oprette flere praktikpladser er minimal for kommunerne, og derfor vil S og SF i regering møde kommuner og regioner i trepartsdrøftelser med krav om praktikpladser til såvel ungdomsuddannelserne som de professions- og erhvervsrettede videregående uddannelser

6. Højere skolepraktikydelser og barsel til skolepraktikelever

Hvis mester går konkurs, ryger lærlinge fra lærlingeløn til skolepraktikydelser – hvilket uforskyldt betyder en markant nedgang i indkomsten fra den ene dag til den anden. Den lave skolepraktikydelser får derfor mange unge til at stoppe deres uddannelse. SF og S vil hæve skolepraktikydelserne ved at annullere regeringens nedskæringer. Det vil betyde nær en fordobling af ydelsen for hjemmeboende over 18 år. Samtidig vil S og SF sikre barselsydelse til skolepraktikelever. Denne gruppe modtager i dag – modsat SU-modtagere og elever i ordinær virksomhedspraktik – ikke nogen ydelse, hvis de går på barsel under deres skolepraktik. Derfor har denne gruppe et højt frafald, som S og SF vil sætte en stopper for.

Bedre adgang til arbejdsmarkedet for unge

Mange nyuddannede – såvel dimittender som svende – kommer direkte ud til arbejdsløshed. Det er dyrt for statskassen, sørgeligt for den unge og risikerer at betyde massive kompetencetab, hvis de unge ikke får brugt deres fag. SF har fremlagt en vækstpakke, der vil skabe mindst 75.000 nye jobs over de næste 10 år. Men også her og nu er der behov for initiativer, der sikrer beskæftigelse til de unge.

S og SF vil igangsætte følgende:

1. Opkvalificeringsjobs

En del unge har svært ved at finde fodfæste på arbejdsmarkedet, og er i risiko for at ende i langtidsledighed. Det gælder især unge, der har svært ved basal læsning og matematik, og som ikke har anden uddannelse end folkeskolen. S og SF vil give den gruppe lettere adgang til arbejdsmarkedet igennem særlige opkvalificeringsjobs. Det er jobs, der indeholder en blanding af skolegang og arbejde med tilskud til skolegangen, så virksomhederne kun betaler for den tid, hvor de har den unge på arbejdspladsen.

2. Nyuddannede som assistenter på erhvervsprojekter

Vi kan få flere nyuddannede tilknyttet arbejdsmarkedet ved et større samarbejde mellem

universiteterne og det private erhvervsliv. Universiteternes erhvervsrettede projekter skal styrkes, så de øger ledige dimittenders mulighed for at komme i kontakt med private virksomheder og vise deres kvalifikationer. Indenfor de første 12 måneders ledighed skal nyuddannede kunne være tilknyttet et virksomhedsrettet projekt på op til ½ års varighed som assistenter med løntilskud. Derudover skal de have mulighed for at modtage en andel af universiteternes indtægter fra projekterne. Ordningen kører i en to-årig forsøgsperiode, og forventes at sikre mindst 300 nyuddannede en ny jobmulighed.

3. Nyt liv til en af 90'ernes store erhvervspolitiske succeser

Den såkaldte Isbryderordning genindføres for en 2-årig periode med mulighed for ansættelse af op til 1000 akademiker-isbrydere i danske små og mellemstore virksomheder (SMV) med op til 50 ansatte. Der laves en markedsføring af ordningen overfor SMV'erne, så man sikre kendskab til ordningen. Virksomheder, der ikke tidligere har haft en akademiker ansat, skal kunne få et tilskud til ansættelse af en akademiker på et beløb svarende til højeste dagpengesats i 6 måneder.

4. Vækst og nye job

S og SF foreslår initiativer, der stimulerer beskæftigelsen her og nu – også for de unge. Ud over at fremrykke nogle af de opgaver, der alligevel skal løses, vil vi bl.a. skabe en mere målrettet erhvervspolitik. I vores finanslovsforslag for 2011 øger vi investeringerne med 10 mia. kr. indenfor byggeri, energirenoveringer og ift. klimatilpasninger. Det forbedrer jobchancerne for både den unge tømrer, den nyuddannede ingeniør og den unge ufaglærte. Ved en målrettet erhvervspolitik sikres også ny beskæftigelse indenfor bl.a. landbruget, energisektoren og velfærdsteknologi. Samtidig vil vi sikre råd til velfærd: Øget bankbeskatning og afgifter på usunde fødevarer skal gå til folkeskoler og sygehuse, og dermed skabe jobs til nyuddannede lærere, sygeplejersker og andre i velfærdssektoren, når kommuner og regioner skal ansætte flere i stedet for de aktuelle fyringer.

Uddannelsesplads i stedet for arbejdsløshedskø

Vi skal sikre, at unge uden arbejde og ufaglærte unge får en uddannelse i en krisetid, hvor risikoen for arbejdsløshed ellers er stor. Derfor skal der skabes rum for, at flere unge kan tage en uddannelse. Det kræver flere uddannelsespladser og en tilbagerulning af nedskæringerne på uddannelse i regeringens genopretningspakke.

Det koster hvert år det danske samfund milliarder, at for få unge tager en kompetencegivende uddannelse. Derfor skal vi af med de mange snubletråde i uddannelsessystemet, der gør det svært eller umuligt at gennemføre den uddannelse, man ønsker.

S og SF vil sikre:

1. 15.000 ekstra pladser på de videregående uddannelser

Rekordmange unge søgte optag på universiteter, professionshøjskoler mv. i 2010. Men tusinder måtte afvises pga. manglen på uddannelsespladser. Og tallet risikerer at vokse med de større ungdomsårgange. Derfor vil S og SF skabe 15.000 flere uddannelsespladser i de kommende år, så de unge kan komme hurtigt i gang med en uddannelse – og samfundet kan komme i gang med at løse fremtidens mangel på videregående uddannede. Alt peger på at vi i fremtiden vil have behov for langt flere unge der uddanner sig indenfor såvel akademi og professionsuddannelserne som universitetsuddannelserne. Når alene universiteterne sidste år måtte afvise over 4.000, løser regeringens tilbud for 2011 om 365 ekstra pladser for 0 ekstra kroner ingenting.

2. Udkantsdanmark skal være Uddannelsesdanmark!

Mens pigerne forlader landdistrikterne for at tage uddannelse, bliver drengene tilbage i ufaglærte jobs. Dén udvikling skal vendes ved at sikre uddannelsestilbud over hele landet. Der er klar sammenhæng mellem adgang til uddannelse og andelen af unge i uddannelse. S og SF vil lave en taxameterreform, der tager højde for uddannelsesstedernes forskellige geografiske og sociale udfordringer. Vi vil indføre udkantstaxameter, socialt taxameter samt afskaffe den socialt skæve færdiggørelsesbonus, der i dag favoriserer uddannelsesinstitutioner med lavt frafald. Derudover skal den regionale planlægning af elevfordeling og uddannelsesudbud forbedres.

3. Bedre transportmuligheder til unge under uddannelse landet over

SF og S vil forøge transporttilskuddet for unge under uddannelse og sikre flere busser. Med VKO's beslutning om at hæve transportudgifterne skal den unge betale op mod 70 % mere for transport til og fra sit uddannelsessted. Store transportudgifter og lang transporttid skal ikke stå i vejen for, at unge fra yderområderne søger uddannelse.

4. Fleksuddannelse skal få flere med

S og SF vil oprette en ny Fleksibel Ungdomsuddannelse målrettet de elever, der ikke kan tage en ordinær uddannelse. Her kan man kombinere forskellige uddannelsestilbud i en skræddersyet løsning, der giver alle unge mulighed for at gennemføre en ungdomsuddannelse med et afsluttende kompetencebevis.

5. Større kapacitet på produktionsskoler

Det er ikke alle unge, der er klar til at tage en ordinær ungdomsuddannelse. Men dén gruppe skal ikke tabes på gulvet. SF og S vil give alle unge en chance ved at forbedre mulighederne for lange ophold på skolerne. Der afsættes 25 mio. kr. til flere pladser.

6. Minus brugerbetaling

Uddannelse skal ikke betales ved indgangsdøren, men over den samlede skattebillet. Den frie adgang til uddannelse skal udvides ved at afskaffe brugerbetaling på uddannelser. Konkret skal den øgede deltagerbetaling på VUC tilbagerulles, og som et nyt skridt skal der tages fat på afskaffelse af brugerbetaling på suppleringskurser for professionsbachelorere, som vil videreuddannes.

Danmark skal leve af vores unges uddannelse

Uddannelse er en central investering i Danmarks vækst. Det er uddannelse, der tilfører os de særlige styrker, vi skal leve af i en globaliseret verden. Kort afstand fra teori til praksis giver den bedste grobund for innovation, der – kombineret med den danske tradition for købmændskab og evne til at tjene penge på en god ide – stiller os godt i den internationale konkurrence.

S og SF vil igangsætte følgende initiativer:

1. Erhvervsskoler som innovationsmotor

Erhvervsskolerne er tæt på mange mindre virksomheder og har dermed en unik mulighed for at formidle ny viden og være motor for innovation, vækst og erhvervsudvikling. Den udvikling vil S og SF understøtte ved at give erhvervsskolerne mulighed for indgå samarbejder med små og mellemstore virksomheder om produkt- og markedsudvikling. Heri kan også indgå samarbejder med forskningsenheder samt praktiske læringsforløb for elever på erhvervsskolerne. S og SF vil afsætte 25 mio. kr. til at understøtte sådanne samarbejder.

2. Erhvervs- og studiepraktik i gymnasiet

Der skal være bedre sammenhæng mellem de gymnasiale uddannelser og de videregående uddannelser. Og eleverne skal oplyses bedre om den brede vifte af uddannelsesmuligheder, de har efter gymnasiet. Derfor foreslår S og SF, at der indføres et praktikforløb i gymnasiet. Her kan eleverne enten være på en videregående uddannelse eller snuse til fremtidige jobmuligheder på en arbejdsplads.

3. Videnudvikling på professionshøjskolerne

Professionshøjskolerne har en vigtig opgave i at udvikle ny viden baseret på praksis i professionerne. Den slags praksisfunderet udvikling vil S og SF understøtte. Det skaber viden, der både øger uddannelsernes kvalitet, og som skaber nytænkning og udvikling i såvel den offentlige sektor som den private sektor indenfor områder som f.eks. velfærdsteknologi. Derfor afsætter S og SF 25 mio. kr. til at understøtte videnudvikling på professionshøjskolerne.

4. Iværksættercentre på de videregående uddannelser

Der etableres iværksættercentre på de videregående uddannelsesinstitutioner. Centrene kan

vejlede de unge om iværksætteri, skabe kontakter til erhvervslivet og give mulighed for at få mere praktisk erfaring under uddannelsen. Der afsættes ekstra 2,5 mio.kr., så de kan komme i gang med indsatsen. Resten finansieres indenfor den nuværende ramme.

5. Højt niveau på erhvervsskolerne

Erhvervsuddannelserne skal være attraktive for unge, der vil have et højere niveau, end det i dag er muligt på de fleste erhvervsuddannelser. Den nye EUX, der kombinerer en erhvervsuddannelse med almene fag på højniveau som giver adgang til videregående uddannelse er et godt første skridt. Derudover foreslår S og SF, at der udvikles overbygninger på erhvervsuddannelserne, det såkaldte trin 3, hvor der er et arbejdsmarked til disse uddannelser. Det vil give erhvervsskolerne højere prestige, og det vil sikre faglærte medarbejdere, som har såvel en praktisk ballast som teoretisk viden på et højere niveau.

Finansiering:

I udspillet er der samlet set nye forslag til 150 mio. kr. i 2011. Udgifterne finansieres som en del af de penge, der er afsat til bedre uddannelse i SF og S fælles finanslovsforslag. Derudover annulleres 500 mio. kr. af regeringens besparelser på uddannelse i genopretningsaftalen som en del af det fælles S-SF finanslovsforslag for 2011. Endelig indgår de flere uddannelsespladser som en del af de penge, der er afsat i Fair Løsning.